

ORTAÖĞRETİM BAŞARI PUANI (OBP)
VE
AĞIRLIKLIL ORTAÖĞRETİM BAŞARI PUANLARI (AOBP)
HESAPLAMA YÖNERGESİ
(15/7/2010)

Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminde, adayların yerleştirme puanlarının hesaplanmasında kullanılan Ortaöğretim Başarı Puanları iki aşamada hesaplanır.

1. Aşamada: ÖSYS'ye başvuran her aday için, adayın okulu, bitirme yılı ve diploma notu dikkate alınarak Orta Öğretim Başarı Puanı (OBP) olarak adlandırılan bir puan hesaplanır.
2. Aşamada ise, adayların OBP'leri mezun oldukları okulların YGS başarıları ile ağırlıklandırılarak her aday için Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlıklı olmak üzere 3 Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP-SÖZ, AOBP-SAY ve AOBP-EA) hesaplanır.

A. ORTAÖĞRETİM BAŞARI PUANININ (OBP) HESAPLANMASI

A.1. Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) her aday için mezun olduğu okul, mezun olduğu yıl ve diploma notu ile mezun olduğu okulun ilgili yıla ilişkin Diploma Notu İstatistikleri kullanılarak hesaplanır. OBP'lerin hesaplandığı dönemde mezun durumda olmayan adaylar için diploma notu yerine not ortalaması kullanılır.

A.2. Okulların Diploma Notu İstatistikleri:

Okulların Diploma Notu İstatistikleri her okul için, her yıl ayrı ayrı hesaplanır. Bir okulun bir yıla ilişkin Diploma Notu İstatistikleri hesaplanırken okulun o yıl son sınıfında okuyan öğrenciler dikkate alınır. Okul Diploma Notu İstatistiklerinin hesaplanmasında son sınıf öğrencilerinden mezun durumda olanların diploma notları, mezun durumda olmayanların ise diploma notuna benzer biçimde hesaplanan not ortalamaları kullanılır. Okul Diploma Notu İstatistiklerinin hesaplanmasında ÖSYS'ye başvuran adaylar yanında, ÖSYS'ye başvurmeyen adayların diploma notu ya da not ortalamaları da dikkate alınır. Yönergenin sonraki kesimlerinde adayların diploma notları ile diploma notu gibi hesaplanmış not ortalamaları kısaca "diploma notu" diye nitelenecektir.

Not : Okulların Diploma Notu İstatistikleri; son sınıf öğrenci sayısı beşten az , ortalaması sıfır veya standart sapması birden küçük (yüzlü not sisteminde) olması halinde belirlenmez. Bu durumda okulun değerleri, var ise eski yıllardaki değerinden, yok ise Türkiye ortalamalarından çekilir.

A.2.1. Okul Diploma Notu İstatistiklerinin Hesaplanmasında kullanılan değişkenler

- N** Okuldaki son sınıf öğrencilerinin (öğrenim durumu = 1) sayısı
 x_{ort} Diploma notlarının ortalaması
 σ Diploma notlarının standart sapması
 x_m En küçük diploma notu
 x_1 En büyük diploma notu
 N_1 En büyük diploma notuna sahip aday sayısı
 m Diploma notlarının alt sınırı : **$m = \max (x_m , x_{ort} - 3\sigma)$**
 M_1 Diploma notlarının üst sınırı:

$$M_1 = \min (x_1 , x_{ort} + 3\sigma) + \Delta_1$$

$$\Delta_1 = (N_1 - 1) / N * \sigma$$

- x_2** Varsa **x_1** in altında en az 4 adayın sahip olduğu ilk diploma notu
Yoksa **$x_2 = x_1$** , **$M_2 = M_1$** , **$x_3 = x_1$** , ve **$M_3 = M_1$**

- N_2** Varsa **x_2** notuna sahip aday sayısı (**$N_2 \geq 4$** ; **x_2** yoksa **$N_2 = 0$**)

- M_2** Varsa **x_2** ve altındaki notlar için üst sınır:

$$M_2 = \max[M_1, M_1 - (x_1 - x_2) + \Delta_2]$$

$$\Delta_2 = (N_2 - 1) / N * \sigma$$

- x_3** Varsa **x_2** nin altında en az 8 adayın sahip olduğu ilk diploma notu
Yoksa **$x_3 = x_2$** ve **$M_3 = M_2$**)

- N_3** Varsa **x_3** notuna sahip aday sayısı (**$N_3 \geq 8$** ; **x_3** yoksa **$N_3 = 0$**)

- M_3** Varsa **x_3** ve altındaki notlar için üst sınır:

$$M_3 = \max [M_2, M_1 - (x_1 - x_3) + \Delta_3]$$

$$\Delta_3 = (N_3 - 1) / N * \sigma$$

A.2.2. Okul Diploma Notu İstatistikleri Hesaplama Algoritması:

- a) Yüzlü not sisteminde 50'nin altındaki diploma notlarını 50 yaparak **N**, **x_{ort}** ve **σ** değerlerini hesapla.

- b) Hesaplanan **x_{ort}** ve **σ** değerlerine göre:

varsa (**$x_{ort} - 4 \sigma$**)'dan küçük diploma notlarını (**$x_{ort} - 4 \sigma$**) sayarak,

varsa (**$x_{ort} + 4 \sigma$**)'dan büyük diploma notlarını da (**$x_{ort} + 4 \sigma$**) sayarak

x_{ort} ve **σ** değerlerini yeniden hesapla.

- c) **x_m** , **x_1** , **N_1** , **m** , **M_1** , **x_2** , **N_2** , **M_2** , **x_3** , **N_3** , **M_3** değerlerini hesapla.

$x_m = \min$ (diploma notları)

$x_1 = \max$ (diploma notları)

$m = \max (x_m , x_{ort} - 3\sigma)$

$M_1 = \min (x_1 , x_{ort} + 3\sigma) + \Delta_1$

$\Delta_1 = (N_1 - 1) / N * \sigma$

x_1 'in altında en az 4 adayın sahip olduğu bir not (x_2)

varsa

N_2 : x_2 notuna sahip aday sayısı ($N_2 \geq 4$)

$M_2 = \max[M_1, M_1 - (x_1 - x_2) + \Delta_2]$

$\Delta_2 = (N_2 - 1) / N * \sigma$

yoksa

$x_2 = x_1$

$N_2 = 0$

$M_2 = M_1$

$x_3 = x_1$,

$N_3 = 0$

$M_3 = M_1$;

x_2 'in altında en az 8 adayın sahip olduğu bir not (x_3)

varsa

N_3 : x_3 notuna sahip aday sayısı ($N_3 \geq 8$)

$M_3 = \max[M_2, M_1 - (x_1 - x_3) + \Delta_3]$

$\Delta_3 = (N_3 - 1) / N * \sigma$

yoksa

$x_3 = x_2$

$N_3 = 0$

$M_3 = M_2$;

- d) Yüzlü not sisteminde 50'nin altında olup 50 yapılan diploma notlarını eski değerlerine döndür.

A.3. Adayların Ortaöğretim Başarı Puanlarının Hesaplanması:

Her adayın OBP'si adayın diploma notu (x) ile adayın mezun olduğu okulun, adayın mezun olduğu yıla ilişkin Diploma Notu İstatistikleri kullanılarak aşağıdaki algoritmaya göre hesaplanır:

- a) eğer $x \leq x_3$

ise $M = M_3$

değilse

eğer $x \leq x_2$

ise $M = M_2$

değilse $M = M_1$

olarak hesapla.

- b) $OBP = 500 - (M - x) / (M - m) * 400$

- c) eğer $OBP > 500$ ise $OBP = 500$ yapılır

- d) eğer $OBP < 100$ ise $OBP = 100$ yapılır

B. AĞIRLIKLIL ORTAÖĞRETİM BAŞARI PUANLARININ HESAPLANMASI

- B.1.** Ortaöğretim Başarı Puanları, ortaöğretim kurumlarının ilgili yıldaki Yükseköğretime Geçiş Sınavı (YGS) puan ortalamalarına göre ağırlıklandırılacak ve her aday için Sözel, Sayısal ve Eşit Ağırlıklı olmak üzere 3 Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanı (AOBP-SÖZ; AOBP-SAY ve AOBP-EA) hesaplanacaktır.
- B2.** Yükseköğretim programlarına yerleştirmede kullanılan YÖSS puanları ile ek puanların hesaplanmasında Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanları kullanılacaktır.
- B3.** Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanları hesaplanırken adayın Ortaöğretim Başarı Puanı (OBP) ile, okulun adayın mezun olduğu yıla ilişkin YGS İstatistikleri kullanılacaktır. Eğer bir okul için, aday sayısı YGS istatistiklerinin elde edilmesi için yeterli değilse ya da yeterli dağılım bulunmuyorsa, bu okullar için ağırlıklandırma işlemleri ÖSYM Yürütme Kurulunun vereceği kararlar doğrultusunda yürütülecektir.

B4. Okul YGS İstatistiklerinin Hesaplanması

Her yıl her okul için Sözel, Sayısal ve Eşit ağırlıklı puan türlerinin her biri için aşağıdaki YGS istatistikleri oluşturulur:

X : Bir okulun son sınıf düzeyindeki öğrencilerinin YGS puanlarının ortalaması.

YGS puan ortalaması hesaplanırken 2005 ve öncesi için ÖSS-SÖZ, ÖSS-SAY ve ÖSS-EA notları; 2006 – 2009 arası için de ÖSS-SÖZ-1, ÖSS-SAY-1 ve ÖSS-EA-1 notları; 2010 yılı YGS-SAY için YGS-1 ve YGS-2'nin ortalamalarının ortalaması , YGS-SOZ için YGS-3 ve YGS-4'ün ortalamalarının ortalaması , YGS-EA için YGS-5 ve YGS-6'nın ortalamalarının ortalaması kullanılır.

A : Okul ortalamalarının (**X** lerin) 100 – 450 arası notlara dönüştürülmesi ile elde edilen notlar:

$$A = 100 + 350 * (X - X_{min}) / (X_{max} - X_{min})$$

X_{max} : YGS'deki en büyük puan ortalaması

X_{min} : YGS'deki en küçük puan ortalaması

Yukarıdaki formüllerin uygulanması ile her okul için Sayısal, Sözel ve Eşit Ağırlıklı olmak üzere üç YGS puan ortalaması (**X** değeri) ve üç A değeri hesaplanacaktır.

Not: Okulların geçerli yılda YGS puan ortalamalarının hesaplanabilmesi için YGS'ye başvuran son sınıf öğrenci sayılarının (öğrenim durumu 1 olan) 5 ve 5'ten fazla olması ve YGS1, YGS-2, YGS-3, YGS-4, YGS-5 ve YGS-6 puanlarının sıfırdan büyük olması gerekmektedir. Aksi durumda okulun değerleri var ise eski yıllarda ki değerlerinden, yoksa mevcut yıldaki Türkiye değerlerinden çekilir.

B5. Adayların Ağırlıklı Ortaöğretim Başarı Puanlarını Hesaplama Algoritması

AOBP Hesaplama Formülü:

$$AOBP = A + (500 - A) \frac{(OBP - 100)}{400}$$